

Verksamhetsberättelse och Krönika 2019

Verksamhetsberättelse 2018

Fleninge Hembygdsförenings årsmöte hölls i sedvanlig ordning i Strövelstorps bygdegård den 3 mars där stadgeenliga ärende och val föredrogs enligt följande:

Ordförande: Tomas Nilsson

Styrelseledamöter: Lennart Björk, Ingemar Hansson, Håkan Björk, och Carl-Johan Bernhold

Styrelsesuppleanter: Rolf Viebke, Jan Nordqvist och Fia Nilsson-Sandell.

Museikommitté: Helmer Lyberg, Hans Malmberg, Maria Svensson, Jan Hylander och Göran Hansson

Suppleanter: Albin Andreasson, Peter Turesson och Annika Espelund

IT-ansvarig: Lennart Håkansson

Revisorer: Anders Wijk och Tom Malmberg

Suppleanter: Helena Tengstrand och Börje Johansson

Representanter till Skånes Hembygdsförbunds årsmöte: Gunilla Holmberg, Ingrid Erlandsson och Barbro Nilsson.

Suppleanter: Lars Nilsson och Birgitta Paulsson

Valberedning: Tommy Larsson, Lennart Bengtsson, Bengt Wilhelmsen, Lars Nilsson och Anna-Karin Andreasson

Till var för sig att teckna föreningens firma utsågs ordföranden och kassör.

Årsavgiften för 2018: 100:- per person och 200:- /familj

Avsättning till reservfonden 0:-
Avgående ordförande Göran Håkansson tackade styrelsen, museikommittén och alla engagerade för ett gott samarbete under det gångna året.

Därefter tackades Göran Håkansson i sin tur av efter sina förtjänstfulla år som ordförande i föreningen.

Den yngre generationen på gång. Olle Malmberg-Nilsson och vice ordförande Lennart Björck i samspråk.

Styrelsen har under året haft 7 dokumenterade möten runt bordet på Fleninge hembygdsmuseum. Under oktobermötet hade vi besök av kulturförvaltningens Karin Gustavsson och Birgitta Killander som var väldigt imponerade av våra samlingar och det breda engagemang som fanns i föreningen.

2018 var ett år med många olika aktiviteter. Det blev också ett år där vi

lade stor kraft på två stora utställningar.

Utan måndagsgruppens engagemang hade inte föreningen varit där den är idag. Gänget som samlas varje måndag håller föreningen flytande. Det arbetas hårt, men med spetsade öron för ingen vill missa när Maja ringer i klockan till fika.

Starke Tuves museum har under det gångna årets sommarmånader, från maj till september, haft öppet för visningar.

Under året har arbetet med att få möllans vingar att åter snurra fortskridit. Det har varit ett mödosamt och kostsamt projekt. Lars Nilsson och Helmer Lyberg har med assistans av Hans Malmberg och andra gett möllan ett nytt liv. Längs vägen upptäcktes ruttnade delar som nu fått bytas ut. Något bidrag har föreningen inte fått för denna kulturgärning, men det arbetet fortgår under 2019-års verksamhetsår.

Årets aktiviteter:

Hembygdsgdagen genomfördes traditionsenligt med god uppslutning av besökande.

Duvestubbedagen på våren är en populär träffpunkt som inleds med Tufve och Sissaloppet på stigarna i skogen och med Ankracet i bäcken som en fin avslutning. Kaffeservering och grillad korv tillsammans med brödförsäljning

och lotterier bidrar till att dagen blir en samlingspunkt inte bara för de aktiva barnen utan för hela familjen.

Kyrkogårdsvandringen genomfördes liksom tidigare år med efterföljande kaffeservering i muséet

Loppmarknaden var som vanligt välbesökt i fint väder som vi hade under hela den svenska sommaren. Loppisen är inte bara en god intäktskälla för föreningen utan även en fin samlingsplats för folk boende bygden och de med sina rötter här som av outgrundlig anledning bestämt sig för att bo annorstädes.

Tårtkalaset var välbesökt tillsammans med öppet museum och kaffeservering i trädgården till tonerna av husbandet. 65 personer lät sig väl smaka.

Anekdotafteon i möllan har blivit en tradition. I år var det Edvard Persson på temat och filmen "Kalle på Spången" visades med tillhörande sång.

Öppet museum genomfördes traditionsenligt i samband med allahelgona helgen. Det var också premiär för utställningen "Kvinnorna främst". Tack vare ett bi-

drag på 5 000 kronor från kommunen gjorde hållbara skyltar som gör att utställningen kan vara ambulerande.

Viktigt för att bredda kunskapen om vår bygd. Bra spridning på internet och genom en stor artikel i HD gav besöksrekord på Fleninge hembygds-museum. Över 200 personer besökte oss och visade uppskattning. Som en medlem sa efter en halvtimme och det var kö in i huset "Vad gör vi nästa gång?!".

Julmarknaden på "Spritan" blev föreningens nästa stora projekt. Tusentals människor fick genom oss upp ögonen för fabriken intressanta historia. Styrelsen riktar ett stort tack till alla som hjälpte till att transportera allt fram och tillbaka från museet, bygga specialmontrar, transporter från Helsingborgs idrottsmuseum, låna in lådor och kuriosa. Och inte minst tack till alla som ställde upp och gav utställningen liv och knöt kontakter under två novemberdagar folket i Ödåkra kommer att minnas länge.

Tanken är att det ska byggas en permanent utställning av oss på "Spritan" och därför lämnades en tunna

kvar. Det arbetet tar fart under våren 2019.

Julstugan var fylld till sista plats. 53 medlemmar, varav två måttligt intresserade barn, umgicks och åt traditionsenlig julmat med allt vad som hör där till. Stig Håkansson underhöll med dragspel och hade "stöd" i Göran Hanssons sång i lokala, traditionella, sånger.

Under hösten 2018 utvecklades även föreningens på det digitala planet. En Facebooksida lanserades och vi finns numera också på Instagram där bilder från verksamheten visas upp. Dessutom har hembygdsförbundet sjösat en helt ny plattform, som gjort hemsidan hembygd.se/fleninge mer användarvänlig. I samband med årsskiftet lades också krönikor från 1994 och framåt ut på hemsida.

Vi uppmanar alla att titta in på våra olika sidor för att ta del av löpande information, blandat med ett och annat historiskt nedslag under året.

Styrelsen

BOKA BESÖK

Starke Tufves museum:

Annika Espelund 0708-40 59 53

Fleninge hembygdsmuseum:

Lennart Björk 042-20 53 55, 0723-21 60 05

”Suppleanter hade vi nåkk av”

Han drog ut på det länge, valberedningens sammankallande, Tommy Larsson. Sen kom han till saken.

– Jo, det var så att du sagt att du kunde tänka dig att bli suppleant i styrelsen. Såna har vi nåkk av. Vi behöver en ordförande.

Efter att jag visat upp mitt förslag på föregående års krönika för styrelsen satt jag med och lyssnade på ett styrelsemöte under förra hösten.

Dåvarande ordförande Göran Håkansson hade aviserat att han skulle tacka för sig. Samtidigt efterlyste man fler kvinnor i styrelsen. Jag skickade där och då iväg ett SMS till min vän Fia Nilsson-Sandell, eller Fia ”Bryggare” som vi som varit med förr säger.

Jodå, hon var intresserad av att ta ett tag för sin älskade hembygd. ”Jag är med om du är med”, skrev hon och på stående fot anmälde vi oss som suppleanter.

Men såna hade man tydligen nåkk av.

Jag funderade ett varv eter att Tommy Larsson ringt. Egentligen i onödan. Jag pratade med min far om att jag fått frågan. ”Jaha?” sa han med en min som kunde misstas för överraskning. Det kan ha att göra med att hans bror, Lars själv varit ordförande i föreningen i ett par nävar år och högst troligt pratat om vad som var på gång i föreningen och hur man tänkte sig framtiden genom att chocksänka med en 43-åring.

Det kan också ha att göra med att min far kände mig. Jag har alltid varit intresserad av historia och vurmat för min hembygd. Den här föreningen är mer eller mindre mitt eget kött och blod rakt av.

Jag tror att min far visste redan innan Tommy Larsson meddelat att ”supplean-

ter hade man nåkk av” hur det här skulle sluta.

Jag sa ja.

Och jag har inte ångrat mig. Det finns ett stort och brinnande engagemang för den region vi lever i. Ett intresse som sträcker sig långt utanför 50-skyltarna. Det märktes inte minst när vi hade öppet museum under Allhelgonahelgen och vår utställning på ”Spritán”. Där mötte vi människor som tog del av våra fina samlingar och var väldigt imponerade över det arbete föreningen helt ideellt lägger ner varje år.

Det känns fint att ha fått bli en liten del av det arbetet och jag tror att min far hade varit lite stolt där han nu sitter i sin himmel och följer arbetet i den förening han en gång började betala mitt medlemskap i. Det var så jag blev medlem och det var så min bror blev medlem.

För medlem i ”bygdeföreningen skulle man vara”.

Min bror, Olof började även han att engagera sig i föreningen under året och har utvecklat vår hemsida på ett fantasiskt sätt. Han har bland annat scannat in samtliga krönikor som finns bevarade och de finns nu att läsa på hemsidan. Texter och bilder i massor finns nu på hembygd.se/fleninge och mer kommer.

Jag rekommenderar verkligen ett besök där för det senaste gällande en förening som värnar om det som har varit.

Vi behöver alltid nya krafter för att en förening ska leva så behövs det liv, tankar och idéer. Så tveka inte att höra av er. Tillsammans tar vi hand om vi vår gemensamma historia.

För bra folk får vi aldrig nåkk av.

Tomas Nilsson, ordförande

Gunilla Holmberg är kort och gott hembygdsföreningen

Vad vore traktens historia utan Gunilla Holmberg? En sak är säker: betydligt minde organiserad.

– Nämen, den ska in en liten bit. Så där ja, säger Gunilla Holmberg och rättar till en låda i hembygdsmuseets digra arkiv.

Ordning och reda ska det vara. Var sak på sin plats och genom hennes försorg är det en fröjd att forska i den gemensamma lokala historien.

– När jag började här fanns inga pärmar eller arkivboxar. Det är kolossalt viktigt. Annars hittar inte nästa person som kommer hit rätt, säger Gunilla Holmberg.

1990 flyttade Gunilla och hennes man hem från Afrika där hennes man Sigge var vattengeolog.

– Han var fenomenal på att hitta vatten och jag gjorde analyserna, säger Gunilla.

Hon har allt varit intresserad av historia och nyfiken på trakterna hon verkat i.

– Vartenda ställe Sigge och jag var på så tog vi reda på dess historia och varför folk fanns just där.

Precis på samma sätt hon satte sig in i Afrikas olika platser och kulturer föll det sig naturligt att visa ett engagemang för den egna hembygden när hon på allvar tog steget in i föreningen 1996.

Det är inte bara i arkivet det blev

Ordning och reda i arkivet. Varje arkivbox är tydligt märkt och med register. Därför är det lätt att forska i Fleninge.

ordning. Via sitt arbete på Jöns Jonsgården i Kattarp besökte hon Karlshamns museum och såg hur deras museum var uppbyggt. Det kan Fleninge hembygdsmuseum vara glada för.

– Jag såg hur man gjort med deras textilier som visade i en låda med glas över och det var så vi sedan gjorde här uppe på vinden.

Varje arkivbox innehåll är noga noterat i en pärm. Och som försättsblad i varje box finns sedan ytterligare ett A4-papper med en

utförligare innehållsförteckning.

– Genom det ska man kunna hitta, kan jag tycka. Men man borde utöka det på någon ännu tydligare sätt. Men folk kan väl läsa, får man förutsätta, säger Gunilla Holmberg med ett skratt.

Varje gård i Fleninge (med Ödåkra) har en specifik plats i arkivet. En låda för varje gård.

– Det går efter nummer på gården. Det är inte fullföljt ännu, men jag jobbar vidare. Vissa gårdar har jag inget på ännu men det finns en dedikerad plats och det är meningen att jag ska prata med de som nu bor där och se om det finns något vi kan ta del av, kopiera och på så sätt bevara.

Därför är det på sin plats med en efterlysning här. Den som känner på sig att det finns material om gamla gårdar i bygden som skulle vara värt att arkivera till eftervärlden är Fleninge hembygdsförening helt rätt plats för det.

– Hör gärna av er, uppmanar Gunilla Holmberg.

Gunilla Holmberg och Lars Nilsson i färd med att dokumentera gamla gårdar i Fleninge.

I det yrkesverksamma livet rörde hon sig i Afrika, och två år i Indien.

Att flytta på sig faller sig kanske naturligt för en Fleningetös som är uppvuxen i ett hus som även det flyttat på sig.

– Jag bor på Fleninge 20 (en bit norr om Fleninge samhälle) och det låg uppe vid möllan förr i tiden. Man flyttade hela stället med korsvirke och alltihop 1810. Det sitter i väggarna, konstaterar Gunilla Holmberg och fortsätter snabbt att berätta om ännu en gård – hennes egen:

– När det blev populärt med tegel så blev det Kulla Gunnarstorpstegel på huset och nu försöker jag leta upp historien om det tegelbruket.

Även om det inte märks så har hon hunnit fylla 84 år, men fortsätter med forskning och arkivering till eftervärlden. För utan insatser likt Gunilla Holmbergs står nästa generation och tittar ner i ett svart hål av okunskap. Nu har hon fyllt hålet med fakta och det är upp till kommande generationer att bygga vidare på materialet.

Men Gunilla Holmberg fortsätter och är på museet med måndagsgruppen varje vecka.

– Det är lika roligt fortfarande, även om det går lite saktare. Jag trivs med det här och man träffar folk hela tiden som har samma intresse. Annars hade man inte varit här, Jag är inte färdig än.

Tomas Nilsson

Med historien in i framtiden

Man kan fråga sig vad en förening som har fler gamla traktorer och vintunnor än datorer har med IT och sociala medier att göra. Jo ganska mycket faktiskt. I dag är IT vad ett vattendrag och en järnväg var för hundra år sedan. Det är det som ger kraft och det som samlar människor. Därför har vi börjat synas betydligt mer i digital form under sista halvåret 2018.

Inför allhelgonadagen och öppet museum började vi marknadsföra utställningen "Kvinnorna som byggde bygden" på Facebook. På allhelgonadags morgon möttes cirka 2 000 personer av en påminnelse att idag är det öppet museum i Fleninge.

Samma information finns också på sista sidan i föregående årsupplaga av denna krönika men när då bara den som redan är medlem och plockar fram krönikan för att se om det händer något just denna dag.

En månad senare var det dags för den nya julmarknaden på Spritan där vi deltog. Detta evenemang var inte ens påtänkt när 2017 års krönika trycktes. Inför detta evenemang hade vi nått upp till en träffyta på cirka 4 000 genom Facebook, dessutom hade vi även kommit igång med Instagram och adderade ytterligare 1 000 kontakter.

Med alla dessa kontakter hoppas vi givetvis att vi kan locka nya med-

lemmar och krafter till föreningen.

Vi har också lagt ner lite tid på att få till en ny modernare hemsida som skall fungera på alla plattformar. Nu gäller det bara att börja nyttja sidan och fylla den med innehåll, annars är den inte mycket värd.

Jag nämnde tidigare i texten krönikan från 2017, vad stod i den egentligen? Har ni missat så finns den nu att läsa på vår hemsida. Vi hade som nämnts en utställning om Kvinnorna i bygden. Hann ni inte ta del av allt eller inte hade möjlighet att besöka museet? Nu hittar ni även berättelserna om de åtta kvinnorna på vår hemsida.

Vi jobbar också med att rädda det som redan finns och skapades för inte så många år sedan. På Spritanutställningen rullade det till exempel ett bildspel som Åke Fagerberg och Bertil Håkansson gjort ett enormt grundarbete med, men med dagens snabba utveckling var tekniken och mediet redan föråldrat. Nu är det framtidssäkrat.

Arbetet fortgår och ni hittar det senaste på följande platser här nedan

Olof Nilsson

hembygd.se/fleninge

@fleningehembygd

fleningehembygd

När bananerna kom till byn och att vara barn efter kriget

Birgitta Paulsson målar bilden av att vara barn i Fleninge hösten efter att kanonerna tystnat i Europa.

Gamla skolan i Ödåkra låg där vägen från Allmänningen möter vägen mellan Fleninge och Ödåkra.

Själv började jag första klass där hösten 1945. Jag bodde på Fleninge nummer 16 och hade 3 kilometer till skolan och hade sällskap med en flicka från Allmänningen. Vi cyklade eller gick till skolan. Några gånger under vintern fick vi åka häst och släde på order av min mormor.

Första och andra klass gick i samma klassrum hos fröken Anna Håkansson, som för den tiden ansågs vara en bra lärare. Huset bestod av en stor skolsal och ett samlingsrum, där vi hängde våra ytterkläder. Fröken Håkansson bodde i en lägenhet i samma hus.

Toaletter fanns i form av utedass med mindre hål för att passa barnens bakdelar.

Skoldagen började med psalmsång och bön. Vissa psalmer fick vi lära oss utan till. Vi lärde oss att läsa genom att ljuda bokstäver och att räkna med hjälp av små röda och gröna trästickor. I början lärde vi oss att skriva med blyertspennor men senare skrev vi med stålpenor och bläck. Det var lätt att det blev en bläckplump i skrivboken. Kulspetspennor var inte uppfunnet då.

Det var påtagligt att fattigare barn var sämre klädda än de välbesuttna. En flicka blev tråkad av en pojke för att hon gick till skolan i gymnastikskor. Flickan grät men fröken tog ett samtal med

pojken. Barnbidraget kom inte förrän 1947.

Under denna vinter förekom mycket barnsjukdomar, kikhosta och mässlingen och de drabbade barnen fick då stanna hemma från skolan 2-3 veckor och var nedsatta lång tid därefter.

Fröken fyllde 60 år och ett par flickor, eller snarare deras mammor, organiserade insamling till present bland eleverna. Alla eleverna ville följa med och gratulera fröken, men det fick vi inte. Det var bara de två flickorna och deras mammor som skulle gå på uppvaktningen. Det kunde annars bli för många barn.

Min morfar var politiskt engagerad i skolstyrelsen och var också med och uppvaktade fröken. Dagen efter kom de två flickorna till mig och sade att jag egentligen skulle varit med och gratulerat fröken. Möjligen hade morfar fällt en kommentar.

Ett par dagar senare blev hela klassen inbjuden till fröken på mjölkchoklad och kakor. Apelsiner kom till jularna under krigsåren men bananer hade vi aldrig tidigare smakat.

Det var på våren 1946 den första bananbåten kom till Sverige efter kriget. Familjer med barn fick köpa tre bananer till varje barn. Familjer som inte hade barn fick inte köpa bananer alls. Möjligen var detta en lokal bestäm-

Efter kriget återvände bananerna inte bara till Sverige utan hela Europa. Som här i engelska Avonmouth där lyckan var lika stor som på Fleninge nummer 16.

melse. Som barn fick man bara en liten bit banan åt gången.

Så småningom kom fler bananbåtar och det skrevs till och med en

schlager: "Det har kommit en båt med bananer" (Harry Brandelius med text av Fritz Gustaf).

Nytt för oss var också tuggummi, som man kunde blåsa bubblor med. Vissa var rädda att tuggummi skulle innehålla stearin.

På våren åkte hela klassen med tåg på utflykt till Strandbaden, där vi lekte på stranden.

Skolavslutningen på våren var en stor begivenhet. Alla barnen hade nya examenskläder och föräldrarna var med i skolan och fick höra på undervisningen.

Sommarlovet väntade och i andra klass flyttade jag till Magnus Stenbockskolan i Helsingborg.

Birgitta Paulsson

Den okände första disponenten

Den 10 november 1897 träffas en samling män på Hotell Mollberg i Helsingborg och officiellt bildar bolaget Helsingborgs spritförädlings AB. Här hittar vi Spritans förste disponent. Yngve Ottar Hollender. En tidigare oskriven bit i fabrikens historia. Han föddes i Falköping 10 februari 1863 och tog examen vid Chalmers 1883. Han var ingenjör vid Edsvalla bruk i Värmland. 1893 blev han första ingenjör och bruksförvaltare innan han lockades söderut till Ödåkra. Vid mötet på Mollbergs fastslås hans lön till 4 000 kronor.

Hollender stannar till 1901. Efter sin sejour i Ödåkra gick han vidare och blev verkställande direktör vid Trönninge spritfabrik. Han slutade sina dagar som chilensk konsul i Halmstad 5 februari 1922.

— **Helsingborgs spritförädlingsaktiebolag** bildades i går e. m. på sammanträde å hotell Mollberg.

Bolaget, som har ett maximikapital af 900,000 kr. och ett minimikapital af 300,000 kr., hvilket sepere är fulltecknadt, har till ändamål att vid Ödåkra idka tillverkning af sprit och annan dermed förenad rörelse.

247 aktier voro representerade. Bolagsordning hade antagits på ett förberedande sammanträde, hvilket godkändes.

Till styrelseledamöter utsågos grosshandlarne *I. Nelson, A. B. Wessberg, O. A. Jönsson, F. Hertz* och *August Wingårdh*, med grosshandl. *Ph. Licht* och ingenjör *Y. Holländer* som suppl.

Revisorer blefvo grosshandlarne *A. von Smidten* och *J. Wult* samt revisorssuppleanter kapten *J. P. Jönsson* och prokuristen *Th. Dahlberg*.

(Ovan) Notis ur Helsingborgs Dagblad 11/11 1897. Genom forskning läggs nya bitar till "Spritans" historia.

Varför heter det Ödåkra?

Många tror att Ödåkra ska tolkas som "öde åkrar", dvs. att gårdarna i byn skulle ha legat öde en gång i tiden. Men det är en konstruerad förklaring, som skriftställaren Bror Andersson har påpekat redan 1982 i sin bok om Fleninge socken.

Äldre namnformer, såsom Öager (da.), Öagra och Öåkra, ska tolkas som "ö-åkrar", dvs. något upphöjda, odlade åkrar omgivna av sankmark. Ett slående bevis för att det verkligen förhåller sig så, är en karta över "Öåckra By", uppmätt 1701 av lantmätaren Laurentz Wrethman. Här ser man tydligt, att byns åkrar ligger utspridda som "öar" i den omgivande sankmarken. De äldre namnformerna syftar alltså på ortens sank läge. Faktum är, att det har funnits vattensjuka områden i Öåkra ända in på 1900-talet. Äldre Ortsbor kan t.ex. berätta, att man på vintrarna åkte skridskor på Öåkragården.

Namnets utveckling under den svenska tiden efter 1658 kan följas i jordeböckerna. Till en början använder man Öagra, som är en lätt försvenskning av det danska Öager. Öagra återfinns också på Buhrmanns välkända karta över Skåne, uppgjord 1684 på Karl XI:s befallning.

På 1680-talet intensifieras försvenskningen. Prästerna ska predika på svenska, och skolbarnen

ska ha svenska ABC-böcker. Gårdarna får fasta nummer inom byn. I 1681 års jordebok uppträder för första gången bynamnet Ödagra med ett inskjutet "d", och 1715 har

Karta över Öåkra by 1701. Mörkare:
Odlade områden (åkrar).

namnet blivit det nuvarande
Ödåkra.

Namnändringen var utan tvekan en medveten handling. Den äldre namnformen Öagra, som börjar med två vokaler i följd ("Öa-"), lät förmodligen osvensk i överhetens öron. Därför infogade myndigheterna helt enkelt konsonanten d, så att namnet blev Ödagra och senare Ödåkra. Namnet blev visserligen lättare att uttala på svenska, men det fick samtidigt en konstruerad förklaring ("öde åkrar"), som inte står i samklang med de äldre namnformerna.

Leif Gerward

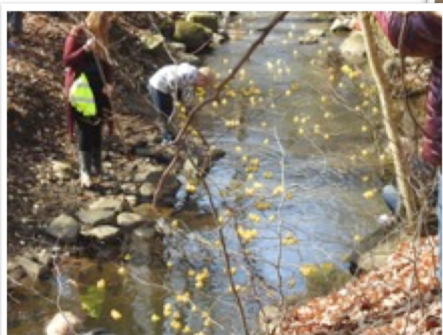
2018 – ett händelserikt år

"Hur fasen ska det här gå till?" Måndagsgruppen funderar hur en vintunna ska lyftas ner. Det löste sig med några centimeters marginal.

Ola Håkansson borrar på Spritan under en sen kväll när vår utställning iordningställdes.

Ankracet har blivit en populär tradition under Duvestubbedagen.

Duvestubbedagen.

Tärtkalaset en smakrik tradition.

I strålende högsommarväder hölls det utomhus-gudstjänst vid Fleninge mölla på midsommardagen. Den kommer även att genomföras 2019.

Julmarknadens två bäst klädda herrar. Etiketten av Ödåkra Taffel fanns såväl på väggar som bröst på Spritan 24-25 november. En härlig helg.

Julstuga på Fleninge hembygds-museum 30 november.

Öppet museum under Allhelgonahelgen lockade folk i stora tal. Museets alla rum var fulla och många nya människor fick upp ögonen för föreningens samlingar.

Som vanligt var loppisen vid möllan välbesökt och vädret strålande.

Barbro Nilsson, en av initiativtagarna till utställningen "Kvinnorna främst", som fick folk att vallfärda till museet i samspråk med ordförande Tomas Nilsson.

Foto: Maj-Britt Malmberg, Olof Nilsson, Tomas Nilsson.

Kära dagbok

Utdrag ur Elin Nilssons dagböcker ger en bild av sommaren 1937 och början på en romans.

Måndagen den 24 maj 1937

Idag är det måndag fast det har inte märkts. Sture på Hagas syster var här kl sex i morse o köpte bröd, så fick man inte sova längre. Läst i tidningen att Rockefeller är död. Till middag stekt sill med potatis. I eftermiddag har Lisa tvättat o jag har passat affären. I kväll har jag lagt i blöt alla mina kläder och o alla gardinerna i hela huset, här skall städas värre. När jag var färdig gick jag hän till Ella så satt vi o prata. Så så följde hon mej, så kom Erik N o Henry. Så cykla Erik o jag men Ella o Henry vet jag inte vart blev av. Erik o Henry hade varit cyklande i Hyllinge, Tostarp, Rosendal o Mörap m fl ställen. Erik följde mig hem som vanligt. Skall träffas på onsdag kväll igen, o va han är rar.

God natt dagbok.

Lördag 29 maj 1937

Började som vanligt. Sen städade vi matrum, sängkammare, farstu o kök. Sen åt vi middag, stuvade potatis med stekt salt sill o jordgubbskräm. Sen diskade bi o så hade vi köket igen men fru R hade fått städdille. Ingenting var till lags hon gjorde pm allting, men Lisa o jag bara skratta. Olga var här efter kaffe, hon skulle gå o träffa Walter i kväll. Sen ikväll vänta jag på Ella. Vi skulle gå till Gustafsborg men hon kom inte, så gick ja hän till Ljungfeldts, men hon var gången. Så gick jag upp till Parken. Jag dansa många danser med en från Kattarp o Mille, Rosberg med flera. O så kom Erik N också o bjöd

upp o han dansa bra. Så frågade han om han fick följa mej hem o de fick han. Mille han frågade också o likaså han från Kattarp men dom fick inte men nu ska jag lägga mej. Kl är halv två. Jag skall cykla hem i morgon. God natt dagbok.

Fredag den 4 juni 1937

Började som vanligt, sen rensade jag bönor, var efter posten o var på vilohemmet med bröd. Började med städningen sen åt vi middag bruna bönor o stekt fläsk, fruktsoppa. Sen diskade vi o så städa Lisa i köket mens jag putsa allt silvret o tvätta alla dörrar. Så ringde mor o allt var bra där hemma. Sen drack vi kaffe o så fortsatte vi med städningen. När det var färdigt åt vi kvällsmat, smörgås o mjölk. Sen diskade vi o så var jag fri. Gunnar körde till Hälsingborg men vi slogs en vända först. Sen gick jag hän till Ella kl halv nio så satt vi o prata o så gick hon med mig hän till Gereon Anderssons. Så stod grabbarna där, den ene av Rosbergarna ville tvunget gå med mej hem men så följde Erik N med o Rosberg blev så ilsk men jag har sällskap med Erik nu så jag har inte följ med nån annan. God natt dagbok"

Onsdag 23 juni 1937.

Midsommaraften.

Börja som vanligt. Vi städade lite överallt o hade en del extra att göra. Till middag hade vi stekt salt sill, stuvade potatis o kräm. Sen gick eftermiddagen med alla möjliga sysslor disk o potatisskalning med mera. Sen var jag o hämta min klänning, 4 kr. Ella var med, hon var fri o skulle cykla till Jonstorp men det åska så hon blev här hos mej. Sen när det var kväll så gick vi till Gustafsborg. Där var skoj, trädgårdsmästaren från Ramlösa var där. Jag hade riktigt trevligt. Mille Rosenberg ville tvunget ha mej med på sillasexa efter kl 2 men jag o Erik, Torsten o Ella vi gick hem innanför var slut o kaka jordgubbar i lusthuset. La oss kl 4"

Tisdagen den 6 juli 1937

I dag har jag som vanligt städad affären och alla dom andra husen o göromålen. Här är o göra. Lisa var så nervös för att Nisses bror skulle komma till middag. Till middag fick vi stekt torsk o potatis o jordgubbar. När fru Rantzow stod o till-laga denna måltid så stiger en möbelolje-agent inom dörren o fru Rantzow tog emot honom med öppna armar i den tron att det var Nisses bror. Agenten blev riktigt förvånad, han hade väl inte väntat sig ett sådant mottagande. Fru Rantzow blev så snopen så hon köpte en flaska möbelolja utan prut. Sen gick jag ut så träffade jag först Masse o så mötte vi Janne o så gick vi en bit till så mötte vi Erik så var vi o mötte Elsa i Allerum. Hon hade plockat blåbär till karingen men vi åt allihop. Erik följde mej hem. God natt dagbok

Lördag 10 juli 1937

Kl ringer halv sex. Opp i en fart o ner i

köket. Koka först kaffe sedan gick jag ut i butiken o lava småbröd som Thuveesson skall ha med. Sedan började lida mot åtta. Frukost, gröt o kaffe, ner i affären o passa is. Grädde, smör o mjölk skulle först in o så hade jag ett farligt jäkt hela dagen. Till middag idag fick vi äggkakaka o lingon o mjölk. Sen diskade jag o städa där inne. Räfsa gångar o gräsmattor. Sen blev det kväll kl 9 med ösregn men jag gick likväl till parken. Där var skoj, fri dans o allting. Dagmar Ebbesson skulle sjunga men där var inget folk så hon körde igen. Den ljuse från Hälsingborg var där också. Vi dansa flera danser. Hade följ med Erik hem.

Söndagen den 13 juli 1937

Härligt väder, vi gick opp tidigt för vi skulle flytta in möblerna från bageriet o sen hade vi o göra tills kl 10. Så började jag o skura i affären vi skulle fernissa där. Så kom Ella, hon skulle köra hem för hon var fri men jag tiggde henne att hon skulle stanna. Hon gjorde det men hon var envis. Så kaka vi middag, kallsops, potatis o päron. Sen diskade vi o Lisa o Sture skulle köra till Anderstorp o hämta fru Rantzow o Ella o ja, vi cykla o bada i Hittarp. Där träffa vi Torsten o Erik o Hanse o Ove o fler Ödåkragrabbar. Där var härligt. Sen körde vi hem kl åtta. Sen gick vi till parken o dansa. Där var skoj i kväll också men husaren var där inte o den ljuse han var nog ilsk för vi dansade inte men jag fick dansa likväl varenda dans. Erik dansar riktigt bra nu, han följde mig hem som vanligt.

Elin som 1937 jobbade hos Rantzow blev sedermera Elin Nilsson efter att hon gift sig med Erik "bryggare" Nilsson. Dagböckerna är avskrivna av Fia Nilsson-Sandell, barnbarn och styrelseledamot i föreningen.

Helgen då hela ”Spritan”

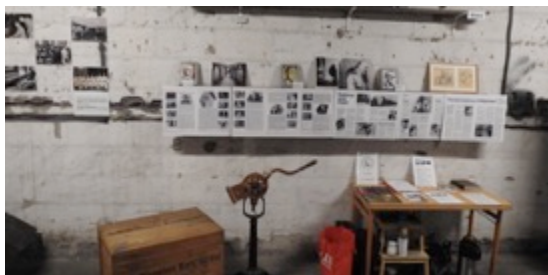
Helgen 24-25 november var inget annat än otrolig i Ödåkra. Tusentals och åter tusentals människor vallfärdade till Julmarknaden i de gamla lokalerna som getts nytt liv genom Andreas Wargebrants försorg. Julmarknaden arrangerades av Ödåkratöserna Lina Nilsson och Camilla Rittinge, (vars insats till byn är helt fantastisk) och mitt i det hela stod vi.

Under sensommaren bestämde jag mig för att en gång för alla skriva fabriken historia från det att man satte spaden i jorden 1896, via alla tillbyggnader, beslut med national-alkoholpolitiska konsekvenser och inte minst dess inverkan på vår bygd. Vad det nu mynnar ut

i så är det mitt maratonlopp. Utställningen som fick namnet ”Spritan en stark historia – buteljerna som byggde bygden” blev således sprintloppet. För allt var tvunget att bli klart i tid.

Samtidigt som jag läste i gamla personaltidningar från AB Vin- & Spritcentralen, besökte arkiv och fick fram ny information satte den ovärderliga måndagsgruppen igång att fundera över hur man skulle få ner en Eau-de-vie-tunna på en kubikmeter från vinden på museet i Fleninge.

Det gick. Och en måndagsförmiddag i början av november skumpade tunnan, tryggt i skopan på en hjullastare,

började koka på nytt

ner mot Ödåkra och lastades av i den byggnad den en gång lämnade för 40 år sedan.

Vi byggde upp ett "lådtornt" som blev ett stativ till en tv där Åke Fagerberg och Bertil Håkanssons bildspel om fabriken visades. Herrarna hade nog varit glada över det. Modellen av Spritan flyttades ner och visades upp tillsammans med flaskor, inlånade lådor, maskiner och en julgran pyntad med etiketter från produkten en gång tappade just på Spritan i Ödåkra. Vilken respons det blev.

Vi knöt nya kontakter, det pratades minnen och det känns som att vi

gjorde vårt för att ge lokalerna ett sammanhang och en historia som många var nyfikna på. Och vilket engagemang från föreningen. Olof Nilsson, Leif Magnusson, Fia Nilsson-Sandell, Ola Håkansson, Jan Nordkvist, Lennart Björck, Rolf Viebke, Maja och Hasse Malmberg. Vi kan egentligen rada upp hela skaran. En minnesvärd helg. Under våren ska vi bygga en permanent utställning på Spritan så lådtorntet och tunnan fick stanna.

När det är gjort så är det bara resten kvar. Att fullfölja maratonloppet som kanske blir en bok om Spritan.

Tomas Nilsson

Besöksrekord när föreningen

Till Allhelgonahelgen stod föreningens utställning om åtta kvinnor som påverkat sin samtid och vår bygd klar. Intresset var stort. Våldigt stort och museet slog besöksrekord

Männen skriver historien. Det är egentligen bara att stega in på vilket museum som helst i världen för att se väggarna digna av bilder på män som i stärkta kragar blickar ner med allvarliga miner.

Fleninge hembygdsmuseum är inte annorlunda i det hänseendet. Men föreningen har eldsjälarna som tänkte att så behövde det inte vara. Gunilla Holmberg, Barbro Nilsson, Ingrid Erlandsson och Birgitta Paulsson satte igång att plocka fram kvinnornas oskrivna del av historien.

– Vissa är intresserade av tekniska prylar. Men jag tycker det är roligare med människor. Och det är verkligen befogat att vi berättar om de här kvinnorna. De har betytt mycket för Ödåkra och Fleninge, sa Barbro Nilsson när HD besökte museet under arbetet.

Föreningen sökte bidrag från kommunen för att göra utställningen ”rejäl” med material som blev mer bestående.

Kvinnorna fick äntligen ställas främst och intresset var rekordstort.

Kulturnämnden sa snabbt ja och vi hade medel att köra.

Genom Sten Nilssons hjälp tillverkades stora skyltar. Det blev inte bara en lättöverskådlig produktion utan det blev samtidigt rejäla och slitstarka skyltar som kan användas många gånger framöver.

”Kvinnorna främst - åtta kvinnor som påverkat sin samtid och vår bygd” blev namnet och det var en utställning som

”Alla barnen hade sin uppgift”

Emma Pålsson – elvabarnsmor.

Emma Pålsson föddes i Riseberga 1902. Hon gifte sig som ung med Karl Alfred Pålsson och bodde i Fleninge.

Som gift sydde hon mycket kläder till sina barn. Och kläderna skulle vara till att växa i. Även hennes barn fick lära sig att sy.

Hon födde elva barn mellan åren 1922 och 1947. Hon var en stark och principfast kvinna och inte var det mor Emma som bäddade sängarna. Varje barn hade

sina egna uppgifter för att hålla familjen igång. Dottern Inga såg till att Karl Alfred alltid hade snus. Var dosan tom fick Inga gå till affären och köpa ett och ett halvt helt snus i lösvikt till far.

Som mest bodde familjen tio personer i två rum och kök i huset i Fleninge.

När barnen växte blev det allt trängre i det lilla huset. En bit ner längs vägen fanns det ytterligare ett litet hus där de växande sönerna kunde sova.

Emma avled 96 år gammal.

satte kvinnorna främst

Skylltarna, 50 x 70 centimeter stora, sattes upp i museets samtliga rum på bottenplanet.

lockade. Vi fick draghjälp genom den stora artikeln i HD, men också genom vår nyligen sjösatta sida på Facebook.

Hela lördagen den 3 november var det fullt hus på museet och det var glädjande att prata med alla nya ansikten och ett nöje att läsa i gästboken efteråt med mycket beröm till vår förening och texten "Tack för att ni lyfter kvin-

norna". Över 200 besökare hade vi och det var ett arrangemang som gav mer smak. Eller som Barbro Nilsson sa när vi trängdes med alla besökare som läste om alla starka kvinnor och samtidigt tog del av allt annat fint på museet: "Vad gör vi nästa gång?"

Tankarna är redan igång och det där rekordet slår vi 2019. Eller hur?

Tomas Nilsson

"Man gick till syster Asta"

Behövde man vård så gick man till syster Asta, så enkelt var det.

Asta Rosenberg föddes i Danmark 1883 och kom till Ödåkra under 1930-talet.

"Syster Asta" var distriktsköterska och hade sin mottagning på Allerumsvägen 2. I fastigheten bodde hon också tillsammans med sin syster och även en hyresgäst.

Dit gick man för att få vård och råd för såväl barn som vuxna.

Redan 1816 blev det obligatoriskt att

vaccinera barn mot smittkoppor i Sverige. I Ödåkra var det "Syster Asta" som skötte vaccineringen för både barn och vuxna.

Att Asta Rosenberg såg på sin yrkesroll med stolthet. När hon var bjuden på kalas eller vid andra festliga tillfällen dök hon alltid upp i full sjuksköterskeuniform, komplett med huvudbonad. Hon arbetade i Ödåkra fram till pensioneringen 1951. Hon dog 19 juli 1973.

Lilly Berg – läraren som satte kvinnorna i rörelse

Denna text är ett utdrag ur utställningen ”Kvinnorna främst - åtta kvinnor som påverkat sin samtid och vår bygd”.

Lilly Berg var folkskollärare och arbetade på Ödåkra skola med klasserna 3 och fyra från och med mitten av 1920-talet fram till sin död 1954.

På den tiden var det vanligt att lärarna bodde i en lägenhet i anslutning till skolan. Lilly Berg var inget undantag. Många, många var de som hade fröken Lilly Berg i skolan under uppväxten.

Dessutom ledde Lilly Berg ”Klubben”, den första kvinnliga gymnastiken i Ödåkra som hon var med och startade den 27 november 1927.

”Klubbens” medlemmar gymnastiserade en gång i veckan Ödåkra skolas gymnastiksal. Alltid under Lillys ledning.

De hade en årlig klubbfest och julfest. Dessutom åkte de även på utfärd. Olika besöksmål varje år.

Läser man klubbvisan från 1936 tyder det mesta på att det var redskapsgymnastik som för det mesta stod på schemat. Men på senare tid övergick det allt mer till mer så kallad ”Husmodersgymnastik.”

”Klubben” var populär och trots de dagliga sysslorna försökte kvinnorna sluta upp varje vecka.

Lilly Berg och delar av bygdens tjejer på en av många utfärder som ”klubben” anordnade.

Det startades ytterligare en gymnastikgrupp i bygden i slutet av 1940-talet, kallad ”Sveaflickorna”.

12 mars 1948 skrev också Lilly Berg under ansökan för registrering hos riksidrottsförbundet föreningen ”Fleninge-Ödåkra skolidrottsförening” med ändamålet att ”främja sund skolidrott”

1955 fick Lilly Berg sluta på grund av sjukdom, men gymnastiken levde kvar genom att en av Sveaflickorna tog över.

Ledningen för gymnastiken gick via Siri Lindgren som 1962 lämnade över till Anna Magnusson 1962. Anna ledde sedan gymnastiken till 1993!

Ingrid Erlandsson

Däck — Fälgar — Hjulinställningar
Däckförvaring

DÄCKMARKNADEN

DJURHAGSHUS 042-20 48 60

Välkomna!

El-arbeten

I ÖDÅKRA AB

VI UTFÖR

EL-

**INSTALLATIONER
REPARATIONER
SERVICE**

**042-20 44 20
Börje Johansson**

Ödåkra Mockarenseri AB

**Specialrengöring av
skinn, mocka, päls och mattor.**

Lindaregatan 14, Ödåkra, Telefon 042-20 43 80

För listiga kunder

BOLIST

www.bolist.se

Hus Gård Trädgård
Fleninge 042 - 205840

Rolf Viebke Åkeri AB
Helsingborg

Jour dygnet runt: 0709- 111 567
www.viebkesakeri.se

NIBA MOTOR

M E C A

**Reparationer av personbilar och
elfordon. Däck- och AC-service.**

Tel 042-20 24 01, 0707-20 24 04
Lindaregatan 27, Ödåkra
www.nibamotor.se nibamotor@telia.com

PRÜTZ

Fleninge 042-21 48 48

När pris och kvalitet är avgörande.

Alltid ett hundratal begagnade bilar på lager.

Kom och låt er inspireras!

Svenska Kakel – er kompletta leverantör av kakel, klinker, mosaik samt badrumsinredning, bastu, duschar och badkar.

Välkommen till Svenska Kakel i Ödåkra!

Svenska Kakel

Kvalitet • Kunskap • Service

Lindaregatan 1, Ödåkra • Tel. 042-400 57 00 • Öppet: mån-fre 10-18, lör 10-14* • www.svenskakakel.se
*stängt lördagar under juli månad

Aktiviteter 2019

Lördag 2 mars kl. 18.00

Årsmöte i Strövelstorps Bygdegård.

Söndag 7 april kl. 10-13.00

Duvestubbedagen

Söndag 14 april kl.13.30

Hembygdsdag i kyrkan med öppet museum

Onsdag 15 maj kl. 18.30

Kyrkogårdsvandring

Söndag 9 juni kl. 13.00

Motornostalgisk dag vid Fleninge hembygdsmuseum.

Lördag 22 juni kl. 14.00

Utomhusgudstjänst vid Fleninge mölla

Söndag 7 juli kl. 10.00–13.00

Loppmarknad vid Fleninge mölla.

Söndag 11 aug. kl. 14.00-16.00

Öppet museum. Tårtkalas

Onsdag 9 oktober kl. 18.00-21.00

Anekdotafton i Fleninge mölla

Lördag 2 nov. kl. 10.00-14.00

Öppet museum Allhelgonadagen,

Fredag 29 november kl.18.00

Julstuga

Lördagen 7 mars 2019

Årsmöte 2020

KALLELSE

Fleninge hembygdsförening kallar till årsmöte i

Strövelstorps hembygdsgård
lördag 2 mars 2018 kl.18.00.

Stadgeenliga ärenden.

Efter årsmötet välkomnas till
supé och Mats Nyberg spe-
lar till dans till 00.00.

Anmälan till supén senast
23 februari till Lars Nilsson
0702-70 49 70

Pris 400:-/pers. ev. Vin eller
snaps medtages.

Starke Tufves Museum

Planerade öppettider

7 april 10.00-13.00

12 maj 10.00 - 12.00

9 juni 10.00 - 12.00

7 juli (Öppna luckor)

1 sept. 10.00 - 12.00

25-26 dec (Öppna luckor)

BOKA BESÖK

Starke Tufves museum:

Annika Espelund

0708-40 59 53

Fleninge hembygdsmuseum:

Lennart Björk

042-20 53 55, 0723-21 60 05

Missa inget – senaste nytt och uppdateringar på hembygd.se/fleninge